

A HÁTTÉR TÁRSASÁG VÉLEMÉNYE A MEGBÍZHATÓ BEJELENTŐKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOKRÓL SZÓLÓ NMHH RENDELET TERVEZETÉRŐL

2024. március 10.

A Hátér Társaság áttekintette a megbízható bejelentőkre vonatkozó szabályokról szóló NMHH rendelet társadalmi egyeztetésre bocsátott tervezetét (a továbbiakban: tervezet). Egyesületünk több, mint két évtizede működtet jogsegélyszolgálatot, amely keretében – többek között – a gyűlöletkeltő tartalmak monitorozását, bejelentését és jogi eljárások indítását is végezzük. 2017 óta részt veszünk az Európai Bizottság és a közösségi média szolgáltatók által kidolgozott magatartási szabályzat végrehajtásának monitorozásában. 2023 januárja óta a SafeNet Európai Bizottság által támogatott projekt keretében folyamatosan végezzük a magyar nyelvű gyűlöletbeszéd monitorozását és bejelentését. E téren szerzett tapasztalataink alapján az alábbi észrevételeket tesszük.

Előjáróban hangsúlyozzuk, hogy a megbízható bejelentők tevékenysége – a jogellenes tartalmak monitorozása, az ilyen tartalmak bejelentése, illetve az érintettek segítése a bejelentések megtételében – olyan tevékenység, amely valamennyi érintett, így a szolgáltatók, a felhasználók és az állami szervek érdekében áll. Minél több – a minőségi elvárásoknak megfelelő – megbízható bejelentő működik, annál nagyobb az esélye a jogellenes tartalmak visszaszorításának. Ezért a megbízható bejelentőkre vonatkozó szabályozást úgy kell kialakítani, hogy az a lehető legkevesebb terhet jelentse a jelentkezők számára, ugyanakkor biztosítsa a megbízható bejelentők szakmai alkalmasságát, függetlenségét és működésének átláthatóságát. A tervezet jelenleg olyan szigorú feltételeket támaszt a megbízható bejelentőnek jelentkező szervezetek felé, hogy féltő, hogy egyetlen szervezet sem tudja majd azokat teljesíteni, vagy a feltételeket teljesítő szervezetek nem fogják lefedni a jogellenes tartalmak valamennyi típusát, illetve a gyűlöletbeszéd esetén valamennyi védett csoportot.

A megbízható bejelentő minősítésének feltételeit a fentiekben vázolt célkitűzésnek megfelelően kell meghatározni, úgy hogy a szakmaiságra vonatkozó elvárásoknak megfelelő szervezetek legszélesebb köre kérhesse a nyilvántartásba vételt. A tervezet 3. § (2) bekezdésében szereplő ötéves gyakorlat előírása túlzó, ezzel számos olyan szervezet kizáródna, amely korábban ugyan nem végezte jogellenes tartalmak észlelését, azonosítását és bejelentését, de rendelkezik az ezzel kapcsolatos szakértelemmel és kapacitásokkal. Álláspontunk szerint az egyéves gyakorlat – a megfelelő eljárásrendek és szakemberek mellett – megfelelő garanciát biztosítana arra, hogy csak megfelelő tapasztalattal rendelkező szervezetek jelentkezhessenek erre a státuszra.

A tervezet 3. § (5) e) pontja a függetlenség garantálása érdekében előírja, hogy megbízható bejelentő *„nem fogad el pénzügyi vagy egyéb anyagi jellegű hozzájárulást a szolgáltatótól”*. A

kötelezettség nemcsak a megbízható bejelentéssel kapcsolatos támogatásokra vonatkozik, hanem valamennyi támogatásra, valamint nemcsak a jövőre nézve, hanem a tervezet hatályba lépése előtti időszakra is („*a kérelem benyújtását megelőző három évben*”). E megfogalmazás annyira tág, hogy abba számos olyan támogatási forma belefér, amelyet civil szervezetek bármiféle egyedi mérlegelés nélkül, alanyi jogon kapnak a szolgáltatóktól. Ilyen például a YouTube-ot működtető Google által biztosított ingyenes Google Workspace használatának lehetősége vagy az AdGrants program. Mivel ezen támogatások alanyi jogon járnak, ezen keresztül a szolgáltató semmilyen nyomást nem tud a támogatott szervezetre gyakorolni. Egy szervezet dönthet úgy, hogy a pénzügyi támogatás ellenére a támogatást nyújtó szolgáltató irányába bejelentéseket tesz, vállalva az ezzel kapcsolatos esetleges kockázatokat a támogatás vonatkozásában. A felhasználók ugyanakkor szabadon dönthetnek, hogy mely megbízható bejelentő szolgáltatásait veszik igénybe. Ha tudnak róla, hogy egy megbízható bejelentő pártatlansága és függetlensége valamely szolgáltató irányában esetleg megkérdőjelezhető, választhatnak másik megbízható bejelentőt. Ahhoz hogy erről informált döntés hozzanak, csak annyi szükséges, hogy a támogatás tényéről a megbízható bejelentő szolgáltatásának igénybevételekor értesülhessenek. Elvileg felmerülhet, hogy a támogatásért cserébe egy megbízható bejelentő egy másik szolgáltató felé nagyszámú bejelentéssel él, ezzel fokozott munkaterhet és így versenyhátrányt okozva versenytársának, a visszaélészerű bejelentésekkel szemben ugyanakkor a DSA 22. cikk (6) pontja megfelelő védelmet biztosít. Álláspontunk szerint tehát a támogatások elfogadásának tilalma túlzottan korlátozó, ugyanezen cél egy kevésbé korlátozó feltétellel, a támogatások nyilvánosságára vonatkozó előírással is elérhető. Javasoljuk ezért, hogy a szolgáltatóktól kapott támogatásokra vonatkozó információ legyen része a tervezet 7. §-ában szereplő éves jelentésnek, illetve az információkat a megbízható bejelentetőknek a lehető legrövidebb időn belül a tervezet 4. § (5) pontjában megnevezett honlapon, könnyen hozzáférhető formában is közzé kelljen tenniük.

A tervezet 5. § (e) pontja azt is előírja, hogy kérelmező nyilatkozzon róla, hogy *„a kérelem benyújtását megelőző három évben részesült-e működéséhez nyújtott anyagi támogatásban külső forrásokból, és ha igen, mely személytől vagy szervezettől és milyen arányban”*. A civil szervezetek tipikusan nagyszámú külső támogatóval – ideértve akár több ezer természetes személy adományozót is – rendelkeznek. Egy ilyen jelentés összeállítása rendkívül nagy adminisztratív terhet jelentene, a személyes adatok védelmére vonatkozó rendelkezések sérelmével járna, a kisösszegű adományozók pedig érdemi hatást adományukkal a szervezet működésére nem tudnak gyakorolni. Javasoljuk ezért, hogy a kérelem során csak a meghatározó jelentőségű (pl. az éves bevétel 10%-ának összegét meghaladó) külső támogatásokat kelljen feltüntetni.

A tervezet 5. § (e) pontjában a szolgáltatóktól való támogatás el nem fogadására vonatkozó nyilatkozat kétszer, a pont elején és a pont végén is szerepel, az egyik törlendő.

A tervezet 2. § (3) bekezdése szerint *„A munkavállaló teljes titoktartásra kötelezett a 4. § szerinti tanúsítvány érvényességi ideje alatt a tudomására jutott tények és adatok tekintetében, a jogviszonyának megszűnését követően is”*. A rendelkezés megfogalmazása rendkívül tág, nem tisztázza, hogy a munkavállalót pontosan milyen tények és adatok vonatkozásában terheli titoktartás és ki felé. A rendelkezés jelenlegi megfogalmazása alapján a munkavállalót nemcsak a munkáltatóhoz fűződő jogviszonya, a megbízható bejelentő státusz teljesítésével

összefüggésben tudomására jutott tények és adatok vonatkozásában terheli titoktartás, hanem valamennyi tény és adat vonatkozásában, így akár egy magánbeszélgetés vagy egy nyilvános eseményen vagy képzésen való részvétel során megismert tények és adatok vonatkozásában is. Még ha feltételezzük is, hogy a titoktartási kötelezettség a megbízható bejelentő státusszal összefüggésben megismert adatok és tények vonatkozásában terheli a munkavállalót, mivel a kifogásolt rendelkezés teljes titoktartást ír elő, ebből az is következhet, hogy a munkavállaló az adott területen dolgozó munkatársaival sem oszthatja meg a bejelentések tartalmát, holott a bejelentésről, jogi eljárások indításáról szóló döntés tipikusan több szakértő részvételével zajló esetmegbeszéléseken születik. A rendelkezés ráadásul csak a munkavállalóra vonatkozik, a munkavállalót foglalkoztató, megbízható bejelentő státusszal rendelkező szervezetre nem, így utóbbi – legalábbis a tervezetben foglalt rendelkezések alapján – akár a bejelentők személyes adatait is nyilvánosságra hozhatja. A titoktartás követelményét vizsgálva figyelembe kell venni emellett azt is, hogy az online gyűlöletbeszéddel szembeni fellépés egyik fontos eszköze az átláthatóság és a nyilvánosság: a szolgáltatók jogkövető magatartásra – a jogellenes tartalmak eltávolítására – kényszerítésének fontos eszköze lehet, ha a jogellenes tartalom el nem távolításáról a megbízható bejelentő tájékoztatja a közvéleményt, adott esetben jogi eljárást indít (pl. büntetőfeljelentést). A közvélemény tájékoztatására természetesen csak a személyes adatok védelmének tiszteletben tartásával kerülhet sor. A megbízható bejelentőt bizonyos esetekben ugyanakkor jelzési kötelezettség is terheli, pl. ha gyermek veszélyeztetettségéről, bántalmazásáról, súlyos elhanyagolásáról vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállásáról szerez tudomást [a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, 17. § (2)]. Álláspontunk szerint a titoktartásra megfelelő garancia a tervezet 5. § b) pontjában előírt adatkezelési szabályzat elfogadásának kötelezettsége, amelyben e kérdések megfelelő részletettséggel megnyugtatóan szabályozhatóak. Amennyiben a jogalkotó ragaszkodik a munkavállalók titoktartási kötelezettségének előírásához, akkor a tervezet 2. § (3) bekezdése egészüljön ki azzal, hogy a titoktartás a munkavállalót az adott jogviszonnyal kapcsolatban tudomására jutott személyes adatok tekintetében harmadik felek irányában köti, ide nem értve a jogszabályon alapuló kötelező jelzéseket.

Mindezek alapján javasoljuk, hogy:

- **az ötéves gyakorlat idejét egy évre rövidítsék;**
- **a szolgáltatóktól származó adományok elfogadásának tilalma helyett az ilyen adományok nyilvánosságával kapcsolatos szabályok kerüljenek a rendeletbe;**
- **töröljék a megbízható bejelentők munkavállalóira vonatkozó titoktartási kötelezettséget, vagy**
- **a titoktartást az adott jogviszonnyal kapcsolatban a munkavállaló tudomására jutott személyes adatok tekintetében harmadik felek irányában kössék ki, ide nem értve a jogszabályon alapuló kötelező jelzéseket.**

A **Hátter Társaság** Magyarország legrégebb és legnagyobb LGBTQI civil szervezete. Telefonon és chaten elérhető információs és lelkisegély szolgálatot, személyes segítő szolgálatot, jogsegélyszolgálatot, HIV/AIDS segítő programot, valamint archívumot és könyvtárat működtet. Egyesületünk állandó programjai mellett rendszeresen folytat kutatásokat és tart képzéseket, szervez kulturális és közösségi eseményeket, és küzd az LGBTQI emberek emberi jogait tiszteletben tartó jogszabályok és közpolitikák elfogadásáért. Az egyesület a Magyar LGBT Szövetség egyik alapítója, valamint az ILGA-Europe európai ernyőszervezet aktív tagja.